

บทความวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

THE DEVELOPMENT OF PROJECT-BASED LEARNING ACTIVITIES THAT PROMOTE
ANALYTICAL THINKING SUFFICIENCY ECONOMY SOCIAL STUDIES, RELIGIOUS
STUDIES AND CULTURE GRADE 5

มยุรฉัตร ผิวอ่อนดี*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเขตวัน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 1 ห้อง รวม 24 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และ 5) แบบสำรวจความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ .05 ตามลำดับ และพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน, การคิดวิเคราะห์, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This study aimed to develop project-based learning activities that promote analytical thinking on sufficiency economy which was a part of social studies, religious studies and culture being taught in classes of grade 5 students. The study's purposes were to increase efficiency of the activities to meet the standard 80/80, to compare learning achievement and analytical thinking of pre and post – studying of the students, and to investigate satisfaction of the students. The samples of this research were 24 students of Satitbanchetawan Municipal School under the supervision of Education Division of Phrae Municipal who studied in grade 5 in the same class. Cluster Random Sampling was governed in order to select the students. Tools employed in the study were 1) programed instruction of sufficiency economy, 2) lesson plan, 3) achievement test, 4) analytical thinking test, and 5) satisfaction survey of education. Average, standard deviation and t-test were employed so as to analyze data.

The results revealed that efficiency of project-based learning activities that promote analytical thinking on sufficiency economy for grade 5 students met the standard. Results of post-studying including learning, and critical thinking were statistically higher than pre-studying at .01 and .05 respectively. It was found that the students were highly satisfied with the education provided with project-based learning activities.

Keywords: A development of project-based learning activities, critical thinking, sufficiency economy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจไทยในปีพ.ศ. 2540 ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานและพระราชดำริเพื่อชี้แนะการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย มาตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ซึ่งตลอดระยะเวลาที่พระองค์ทรงครองราชย์ทรงได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในพระราชกิจจาวัตร โดยทรงแสดงให้เห็นถึงความพอเพียงความพอดีในความเป็นอยู่ ทรงใช้เหตุผลเป็นเครื่องนำทางตลอดเวลา โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเขตวัน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นอีกโรงเรียนหนึ่งที่มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชนได้

ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ขาดการคิดวิเคราะห์การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง เพราะมีการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ขาดการประหยัดอดออม จึงได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า เรื่องกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้นักเรียน รู้จักประหยัดอดออม พออยู่พอกิน ในทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม โดยใช้หลักทางศีลธรรมจรรยา ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อันมั่นคงและยั่งยืน แก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ที่มีการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน** หมายถึง สื่อประกอบการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแบบ โครงงานเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเรียนของผู้เรียนในสาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. **แผนการจัดการเรียนรู้** หมายถึง เอกสารแสดงรายละเอียดกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยครู ผู้สอนวางแผนให้นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้
3. **ความสามารถในการคิดวิเคราะห์** หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้ชุดกิจกรรม การเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
4. **ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้** หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการและผลลัพธ์ ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่วิเคราะห์จากคะแนนประเมินความรู้ ความเข้าใจและพฤติกรรมการปฏิบัติ ระหว่างเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
5. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง คะแนนความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของนักเรียน ในการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามกรอบตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ วัดได้จากคะแนนที่นักเรียน ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
6. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนที่แสดงถึง ความชอบ ความพอใจ ความสนใจ ความยินดี ที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วัดได้จากคะแนนที่นักเรียนตอบ แบบวัดความพึงพอใจที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเขตวัน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 3 ห้อง จำนวน 55 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตเทศบาลบ้านเขตวัน จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
3. ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้รูปแบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียว และมีการสอบก่อนเรียน สอบหลังเรียน (One Group Pre-test Post-test Design)

	Pre-test	Treatment	Post-test
E	O ₁	X	O ₂

เมื่อ E แทน กลุ่มตัวอย่าง

O₁ แทน ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

O₂ แทน ทดสอบหลังเรียน (Post-test)

X แทน การทดลองสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้มี 5 ชนิด ได้แก่

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ จำนวน 8 เล่ม

1.1 เล่มที่ 1 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

1.2 เล่มที่ 2 เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 เล่มที่ 3 เรื่อง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เกี่ยวกับปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

- 1.4 เล่มที่ 4 เรื่อง โครงการในพระราชดำริ
- 1.5 เล่มที่ 5 เรื่อง โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
- 1.6 เล่มที่ 6 เรื่อง โครงการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่
- 1.7 เล่มที่ 7 เรื่อง โครงการปลูกผักสวนครัวในรั้วโรงเรียน
- 1.8 เล่มที่ 8 เรื่อง โครงการเลี้ยงปลาอุกในบ่อซีเมนต์
2. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชม. ประกอบด้วย
 - 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง โครงการในพระราชดำริ
 - 2.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
 - 2.6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง โครงการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่
 - 2.7 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง โครงการปลูกผักสวนครัวในรั้วโรงเรียน
 - 2.8 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง โครงการเลี้ยงปลาอุกในบ่อซีเมนต์
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ปฐมนิเทศ ชี้แจงวัตถุประสงค์ และทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จำนวน 30 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวน 8 แผนการเรียนรู้โดยใช้เวลาสอนทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง เก็บข้อมูลผลการเรียนรู้และคะแนนการทำกิจกรรมระหว่างเรียน
3. เมื่อสอนครบทุกแผนการเรียนรู้แล้ว ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ของกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าที (t – test Dependent)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t – test Dependent)
4. วิเคราะห์ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สรุปได้ดังนี้

- 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 82.77/80.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
- 3) ผลการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
- 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับมาก (=4.44)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.77/80.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และได้กำหนดแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ในการสร้างประสบการณ์ให้นักเรียน โดยผู้วิจัยได้แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มาจากการสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการกระทำ (Learning by doing) ในการปฏิบัติงาน เด็กมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อปลูกฝังการทำงานร่วมกัน ได้ระดมความคิดที่หลากหลายของแต่ละคนจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้มีปริมาณมากและ

ไม่ช้าเกินไปภายในเวลาที่กำหนด การทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมนั้นจะเป็นการอาศัยประสบการณ์เดิมเพื่อเป็นพื้นฐานในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ในเรื่องนั้น ซึ่งการคิดค้นสิ่งใหม่ เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง อีกทั้งมีขั้นตอนและการจัดสื่อทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นอิสระในการคิดและการแสดงออกต่าง ๆ อย่างสนุกสนาน ไม่เคร่งเครียด มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเองให้การเสริมแรงด้วยการชมเชย ยอมรับผลงานของเด็กทุกขั้นตอน และยังเน้นให้เด็กได้ใช้วิชาความสามารถของตนเองในการตอบคำถาม ใช้จินตนาการอย่างอิสระ พร้อมกับได้ลงมือปฏิบัติจริง กิจกรรมที่ทำทลายความสามารถของตัวเอง การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียน และผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขปรับปรุงชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เช่น ขนาดของตัวหนังสือเหมาะกับวัยของนักเรียน ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา ให้ความรู้ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ทำให้นักเรียนเข้าใจได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ วรรณทอง (2556: 75) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สมรรถนะสมองเชิงพุทธิปัญญาและผลงานสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยการใช้สื่อพหุสัสนะที่ใช้ความรู้ประสาทวิทยาศาสตร์เป็นฐานประกอบการสอนซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์สมรรถนะ สมองเชิงพุทธิปัญญา ในด้านความตั้งใจ ความจำขณะทำงาน ความจุความจำขณะทำงาน และคะแนนผลงานสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยออกแบบเนื้อหาให้ง่ายต่อความเข้าใจ โดยเรียงเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร อิมแสงจันทร์ (2554) ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศ และความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงงานอยู่ในระดับดี และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับดีมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย พิชิต อ้วนไตร, สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, และสมศักดิ์ อรรถทิมากุล. (2555) ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับนักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ "Project based Learning" พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยการทำให้โครงงานเป็นการเปิดกว้างให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้มากกว่าการเรียนแบบเดิม ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานได้อย่างเชื่อมโยง ความรู้กับกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่นอกเหนือตำรา เพื่อความสำเร็จในการทำโครงงานทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเป็นทักษะสำคัญในอนาคต ในส่วนของผู้สอนเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้จัดบรรยากาศในการเรียนรู้ ชี้แนะให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ชี้แนะให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ มีการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสมผู้สอน และผู้เรียนได้รู้ในการแก้ปัญหาที่ทำทลายในการดำเนินโครงงานร่วมกัน เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทั้งผู้เรียนและผู้สอน

3. ผลการประเมินการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนจากการศึกษาจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษาได้ออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนการเรียนรู้แบบโครงการทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้เป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนาสิงห์กุล (2550: 89) ศึกษาถึงผลการสอดแทรกกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดขั้นพื้นฐานในการสอนที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของลัมพ์กิน (Lumpkin, 1991, p.56) ศึกษาผลการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มีต่อความสามารถด้านคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 ผลการศึกษาพบว่าเมื่อได้สอนทักษะการคิดวิเคราะห์แล้ว นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ที่ไม่แตกต่างกัน นักเรียนเกรด 5 ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนเกรด 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.44 , S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านสื่อการเรียนรู้ (= 4.49, S.D. = 0.57) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวัดประเมินผล นักเรียนมีความพึงพอใจมาก (= 4.44, SD= 0.61) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจมาก (= 4.42, SD. =-0.61) ด้านเนื้อหาสาระ นักเรียนมีความพึงพอใจมาก (= 4.40 S.D.= 0.59) ดังนั้นจึงอภิปรายผลได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้ เนื่องด้วยชุดกิจกรรมดังกล่าว มุ่งกระตุ้นจินตนาการ ซึ่งจินตนาการเป็นบ่อเกิดของความคิดวิเคราะห์ เมื่อนักเรียนได้รับรู้สัมผัส รู้สึกแล้วเกิดเป็นประสบการณ์จะทำให้นักเรียนสามารถแสดงออกทางจินตนาการได้อย่างสูงสุด เมื่อจินตนาการสูง การคิดวิเคราะห์ก็จะสูงตามด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแอนเดอร์สัน (Anderson, 1982) ได้สร้างชุดการสอนด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมในระดับประถมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากกลุ่มที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ การวางแผนการสอนและวิธีสอน แต่ไม่มีความแตกต่างกันด้านทัศนคติต่อวิชาสังคม และผู้เรียนโดยมากชอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กล่าวโดยสรุปการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาของรายวิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสอนโดยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีการจัดลำดับความรู้ เนื้อหาและใช้รูปแบบที่หลากหลาย มีภาพประกอบที่สวยงาม และขนาดตัวอักษรมองเห็นชัดเจน เข้าใจง่ายจะทำให้ นักเรียน มีการเรียนรู้ อย่างมีความสุข และได้รับความรู้ทำให้มีความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น

1.2 ผู้สอนควรฝึกใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นให้เข้าใจก่อนเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และตรวจสอบปัญหาที่อาจเกิดขึ้นขณะที่ใช้ รวมทั้งผู้สอนต้องแนะนำวิธีการใช้ให้นักเรียนทุกคนเข้าใจ ตรงกันอย่างละเอียด และควรให้นักเรียนได้ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างอิสระไม่จำกัดสถานที่และเวลา

1.3 จากผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ดีกว่าเดิม ฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หน่วยงานต้นสังกัด ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับเทคนิคการสอนแบบ STAD

2.2 ควรสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ และในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติศักดิ์ วรณทอง. (2556). การสร้างชุดการเรียนรู้วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ เรื่องซอฟต์แวร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาอิสระ(กศม). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ดวงพร อิมแสงจันทร์. (2554). การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ และความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครง งานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. นครปฐม: มหาวิทยาลัย ศิลปาคร.

พิชิต อ้วนไตร, สุรพันธ์ ต้นศรีวงษ์, และสมศักดิ์ อรรถทิมากุล. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบโครง งานเป็นฐานแบบ DAPOA สำหรับการศึกษา ด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. การประชุมวิชาการ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมระดับชาติ ครั้งที่ 8. มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

รัตนา สิงห์กุล. (2550). ผลการสอดแทรกกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดขั้นพื้นฐานในการสอนที่มีต่อความ สามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

Anderson, R.M. (1982, May). “Self Instructio as a Method of Preparing Elementary Schools Social Studies Teacher Trainees to Apply an Inductive Teaching Model,” *Dissertation Abstracts International*. 42(11): 4795-A.

Lumpkin, Cynthia Rolan. (May 1991) “Effects of Teaching Critical Thinking Skiles on the Critical Thinking Ability, Achievement, and Retention of Social Studies Content by Fifth and Sixth Graders,” *Dissertation Abstracts International*. 51 (11): 3694-A